

Harju Elu

EESTIMAA KOMMUNISTLIKU PARTEI HARJU RAJONIKOMITEE JA HARJU RAJOOINI TÖÖRAHVA SAADIKUTE NÕUKOGU HÄÄLEKANDIA

Nr. 130 (3218)

Teisipäeval, 2. novembril 1965

XXI aastakäik

RAJONINÕUKOGU ISTUNGJÄRGULT

Elanikkonna elukondlik teenindamine paremaks

29. oktoobril arutasid Harju Rajooni Tööräha Saadikute Nõukogu rahvasaadikud elukondliku teenindamise parandamise võimalusi. Ettekandega sel teemal esines rajooni täitevkomitee esimehe asetäitja E. Tint. Kaasaruande esitas alalise kommunaal- ja elukondliku teenindamise komisjoni esimees A. Lennup. Istungjärg võttis elukondliku teenindamise parandamiseks vastu otsuse.

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu tõstsid 1962. a. erilise teravusega üles elanikkonna teenindamise parandamise küsimuse. Sellest ajast alates ongi see probleem olnud rajooninõukogu ja kohalike nõukogude päevaprobleemiks.

Varem tegeles elukondliku teenindamisega Harju ja Keila Kohaliku Majanduse Kombinaat muude tootmisüksannete kõrval ega osutanud seepärast sellele küllaldast tähelepanu. Seejärel aga nimetatud kombinaadi reorganiseeriti, kusjuures ligemale 80% tootmise üldmahust anti üle masstootmisega tegelevatele ettevõtetele ja ülejäänud tootmispunktide baasil moodustati teeninduskombinaat «Harju». Viimase otsesteks ülesanneteks on elanikkonna elukondlik teenindamine ja heakorrasustööd. Samal ajal teenindavad elanikkonda tarbijate kooperatiivid elutarbeliste esemete laenutamise. Vabatahtlikulele hoolitsemisele kaevupuurimise, pottsepatööde ja korstnapühkimise eest.

Tänavu organiseeriti elanikkonna teenindamise parandamiseks teeninduskombinaadi «Harju» kommunaaltsehhil baasil iseisev rajooni kommunaalteenotete kombinaat. See võimaldab teeninduskombinaadil veelgi põhjalikumalt elukondliku teenindamisega tegeleda.

Teenindamisküsimustega on korduvalt tegeelnud rajooni täitevkomitee ning kohalikud alevi- ja külanõukogud istungitel ja istungjärgudel. Pingutused on kandnud vilja, olukord on mitmeti paranenud.

Loksa alevis, Keila ja Paldiski linnas ehitati uued ajakohased teenustööpaviljonid, milleks kulutati üle 100 000 rubla. Raasiku, Keila, Kose ja teiste keskuste teenustöökodade ruume remonditi ja laiendati. Selle tulemusena paranesid ka inimeste töötingimused.

1959. a. oli rajoonis 40 teenustöökoda, praegu 90 ja lisaks neile 150 tööde vastuvõlupunkti. Peaaegu kõigi asustatud punktide elanikel avanes võimalus kasutada kohapeal esmajärgulise tähtsusega teenuseid (juuksur, kingsepp). Palju tehti selles osas Loksa piirkonnas. Töökodade sisseseadele kulutati 100 000 rubla.

Viimase kahe aasta vältel muretseli ja rakendati tööle 4 teenindusautobussi (rändtöökoda). Neist kolm töötavad kindla graafiku alusel. Neljas sõidab kohale vastavalt väljakutsetele ja asendab teisi vajaduse korral. Rändtöökodajad teenindavad kokku 60 punkti kolhooside ja sovhooside keskustes ning osakondades.

Teenustööde maht on märksa kasvanud: 1958. aastaga võrreldes 4 korda. 1965. a. loodetav teenustööde summa on 483 000 rubla, moodustades elaniku kohta 6,4 rubla. Käesoleva aasta

9 kuu teenustöödeplaani täitis teeninduskombinaat «Harju» 114,9%-liselt.

Tööde mahu vaatlemisel ühe elaniku kohta tuleb arvestada Tallinna lähedust, sest paljud rajooni elanikud kasutavad linna teenustöökodade abi.

Jah, elanikkonna elukondlikul teenindamisel on palju tehtud ja olukord on ka mitmeti paranenud. On loodud eeldused ka edaspidisteks saavutusteks. See on ka väga pakiline küsimus. Selles suhtes on iseloomustav teeninduskombinaadi Loksa tsehh juhataja Hugo Arvisto kui vahetult teenindamisega tegeleva töötaja sõnavõtt istungjärgul. H. Arvisto ütles:

«Teenindamise vajaduse maht kasvab kiiremini, kui suudame uusi tootmisvõimsusi käiku lasta. Saime uue teeninduspaviljoni ja juba on seal kitsas. Võib julgesti ehitada, sest tööpuudust ei tule kunagi.»

Tuleks juba täna ehitama hakata, kui ei taheta elanikkonna kasvavatele nõudmistele jalgu jääda.

Loksa teeninduspaviljonis juba töötataksegi kahes vahetuses. Ikka teravamaks muutub tööliste korteriküsimus.

Kasvuraskustest ongi tingitud suur osa elanikkonna elukondliku teenindamise puudustest. Kui veel mõned aastad tagasi piirdus teenindamine rätsepa- ja kingsepatöödega, siis nüüd lisandub neile televisiorite ja raadioaparaatide, pesupesemis- masinate ja muude majapidamisseadmete parandamine. Selleks aga on vaja uusi töökodasid ja elukortereid inimestele.

Praegu tegeleb tehniliselt keeruliste masinate ja aparatuuride remondiga ja metallitööga mootorrataste remonditöökoda Loksal ja raadiote ja televisiorite remonditöökodad Keilas, Kosel ja mujal ning vastuvõlupunktid Kuusalus, Leesil. Selle teenusele 9 kuu plaan täideti 139%-liselt. Võrreldes eelmise aasta sama ajavahemikuga, kasvas tööde maht üle 73 protsendi. Praegune töökodade ja vastuvõlupunktide võrk on väike, ei rahulda vajadusi ja seda tuleb eriti majapidamistarvete remondil alal tunduvalt laiendada.

Mööblit valmistab rajoonis 2 ja remondib 3 töökoda. Ka selle teenuselegi võrku tuleb suurendada, sest siingi on ette näha tööde mahu tunduvalt kasvu. Edukat tegevust pidurdab ka see, et elanikkond ei tea, kuskohast ja millist mööblit võib tellida. Reklamaal on alles lapsekingades. Kui aga mööblitöökodad saavad tuntuks, kasvab nende töömaht mitmekordseks.

Aastast aastasse on kasvanud nõudmine trikoosetete järele. Neid ei suudeta veel vajalikul määral toota. Praegu valmistatakse trikoosetmeid nii tellija kui ka teeninduskombinaadi loomast. Oleks vaja, et sel alal süs-

teemi lihtsustataks ja edaspidi saaks tellida esemeid lambavilja eest, millega kaoks ära tülikad sõidud, mis on seotud vilja ümbertöötamisega. Villaste kinnaste ja sokkide järele on nõudmine suur, kuid seni neid ei koota. Seda tuleb arvestada ja neid tootma hakata.

Rajoonis töötab praegu 29 alalist juuksuritöökoda ja teenindusautobussid külastavad 51 asustatud punkti. Juuksuritöökodade võrk vastab vajadusele. Halvem on see, et mõnedes töökodades on vähe juuksureid, mistõttu tekivad pikad järjekorrad.

Ka fotoateljööde võrk on väike.

Rajooni ainus pesumaja on Loksal, selle vastuvõlupunktid asuvad Kosel ja Kehras. Ei ole normaalne, et rajooni läänepiirkond on selle teenusele osas vaeslaps.

Käesoleval aastal tehti algust korterite remontimisega vastavalt elanike soovile. See on leidnud suurt poolehoidu.

Riiete keemilise puhastuse vabrikut rajoonis ei ole, kuid kooperaerides Tallinna vastavate ettevõtete, osutus võimalikuks avada Kosel, Kehras ja Loksal riiete keemilise puhastamise vastuvõlupunktid. Punktide arvu tuleks suurendada, kuid kahjuks takistab seda jällegi ruumide puudumine.

Peale ülalnimetatud teenuste võetakse üles veel suksasilm, töötatakse ümber lambavilla, saetakse küttepuid ja palke laudadeks, valmistatakse pärgi, laenutatakse rannas spordi- ja rannatarbeid jne. Üldse osutatakse elanikkonnale 70 liiki mitmesuguseid teenuseid.

Masstoodangu ja asutuste teenindamise maht on kombinaadi tegevuses veel väga suur. Elanikkonna elukondliku teenindamisele langeb toodangust ainult 34,3%. Seda põhjendatakse kombinaadis sellega, et elukondlik teenindamine annab kahjumit, mida tuleb korvata asutuste tellimuste täitmise ja masstoodangust saadava kasumiga. On aeg saavutada, et elukondlik teenindamine töötaks rentaabliit.

Selleks on vaja ehitada uusi ajakohase sisustuse ja väljanägemisega tsentraalseid töökodasid ning teha head reklaami. Ka sovhoosidirektorid ja kolhooside juhatused võiksid tõsisemalt kaaluda teenustöökodade ehitamise võimalusi. Sellega korvatakse elukondliku teenindamise ettevõtete ehitamiseks eraldatud summade vähesust. Esmajoones teenindaksid ju need töökodad majandile, asutustele ja ettevõtetele töölisi, tõuseks märksa elukondlik kultuur, jääksid ära mõnedki aegaviitvad ning kulukad sõidud rajooni kaugematesse punktidesse ja Tallinna.

(Järg 2. lk.)

NLKP XXIII kongressi auks

● Ahtme Ehitusmaterjalide Kombinaadi uus tsehh LASKIS VALJA PROOVIPARTII MÜÜGIBETOONI. Tsehhi projektteeritud võimsus on 70 000 kuupmeetrit raudbetoontooteid aastas.

● NLKP Keskkomitee septembripleenumi materjale arutades otsustasid Nõmme sovhoosi töötajad ALUSTADA SOTSIALISTLIKU VOISTLUST partei XXIII kongressi vääriliseks tähistamiseks. Nad kohustusid andma aasta lõpuks üle plaani 200 tonni piima, 40 tonni liha ja 90 000 muna, ületades seega loomakasvatussaaduste müügi aastaplaani 30 protsendi võrra.

● Eesrindliku Eesti mootorlaeva «Kalev» meeskond LOOBUS OMA LAEVA REMONTI ANDMAST — meremehed otsustasid remondi omal jõul sõidu ajal ära teha. Seega sõidab laev ookeanil täiendavalt 45 päeva.

Selle uue reservi leidis meeskond kommunistliku töö kooli õppusel, kus tutvuti NLKP Keskkomitee septembripleenumi materjalidega. Partei XXIII kongressi tähistavad meremehed iga reisi ennetähtaegse lõpetamisega.

Stepanida Glubakova

Laine Miilmets

Meie ettevõtete kullafond

Loksa Tellisetehase pressitöölisel, plannide äratõstjal Stepanida Glubakoval on 1936. aastast säilinud väike sinisekaaneline raamat — tolleaegse A/S «Loksa Tellisetehased» palgaraamat, kus on muu hulgas märgitud, et S. Glubakova on võetud tehasesse tööle vagunipoisina tasuga 10 senti tund. Sellest peale on S. Glubakova elu ja töö (välja arvatud lühikesed vaheajad) pidevalt seotud tellisetehasega. Ta oli ka üks esimesi naistöölisi, kes pressiliinil töötama hakkas. Varem loeti seda rohkem meeste tööks.

Sellelt töökohalt leiame S. Glubakova praegugi. Kuigi vahetusnorm on küllaltki kõrge (20 000 plonni) leiavad pressiliini naised jõudu kuni 30 000 plonni ümbertõstmiseks.

Kõrvuti S. Glubakovaga töötab paarimees Laine Miilmets. Ka tema kuulub n.-ö. ettevõtte raudvara hulka. Loksa Tellisetehases töötab ta pidevalt alates 1944. aastast.

Hiljuti võtsid tellisepõletajad Oktoobrirevolutsiooni aastapäeva auks kohustuse anda üle plaani 30 000 tellist. Oma panuse sellesse üritusse annavad ka S. Glubakova ja L. Miilmets.

TASS-i teadaanded

Kosmose edasise uurimise ja eksperimentaalandmete saamise eesmärgil saadetakse Nõukogude Liidus 31. oktoobrist kuni 30. detsembrini 1965 välja kosmoseobjektide kanderaketid uued variandid Vaikse ookeani akvatooriumi osasse, mida piirava ringi raadius on 40 meremiili ning keskpunkti koordinaadid 19°08' põhjalaiust ja 178°46' läänepikkust.

TASS on volitatud teatama, et ohutuse tagamiseks palub Nõukogude Liidu valitsus nende maade valitsusi, kes kasutavad Vaikse ookeani mere- ja õhuteid, teha vastavatele organitele korraldus, et laevad ja lennukid hoiduksid akvatooriumi ja õhuruumi sellesse piirkonda sõitmast iga päev alates kella 12 kuni 24 kohaliku aja järgi.

Vastavalt kosmose edasise uurimise programmile hakatakse Nõukogude Liidus saatma 1. novembrist 31. detsembrini 1965 kosmoseobjektide kanderaketid Vaikse ookeani akvatooriumi osasse, mille raadius on 40 meremiili ning keskpunkti koordinaadid 35°05' põhjalaiust ja 175°43' idapikkust.

TASS on volitatud teatama, et ohutuse tagamiseks palub Nõukogude Liidu valitsus Vaikse ookeani mere- ja õhuteid kasutavate maade valitsusi anda vastavatele organitele korraldus, et laevad ja lennukid ei sõidaks akvatooriumi ja õhuruumi sellesse piirkonda iga päev kella 12 kuni 24 kohaliku aja järgi.

AASTAÜLESANNE TÄIDETUD

30. oktoobril, s. o. kaks kuud enne tähtaega tuli Pii-matoodete Kombinaadi Kiiu tsehh toime käesoleva aasta piima tootmise plaaniga. Tsehhi teeninduspiirkonna kolhoosid töid riigile 10 kuuga 9 049 000 kg piima. Hiljemalt 15. novembriks pole piirkonnas enam ühtegi majandit,

kes poleks täitnud käesoleva aasta riiklikku müügikohustust. Aasta lõpuks tahab tsehh kollektiiv anda elanikkonnale üle plaani 1 300 000 kg piima, sellest 400 000 kg pealinlaste toidulauale. Seega ületatakse tänavu esmakordselt 10 miljoni kilogrammi piiri.

E. KURG

ESIMENE RAJONIS

Vihaseo sidejaoskonna ülem Lembit Arulo võitis endale Suure Sotsialistliku Oktoobri-revolutsiooni 48. aastapäevaks sotsialistliku kohustuse lõpetada tellimiste vastuvõtmine 1. novembriks. Tubli sidetöötaja lõpetas telli-

miste vastuvõtmise juba 29. oktoobril.

Vihaseo ümbruse elanikud on kõik ajalehtede ja ajakirjade tellijad ning lugejad.

J. UNIVER.

«Ajakirjandusliidu» agentuuri ülema kt.

ELANIKKONNA ELUKONDLIK TEENINDAMINE PAREMAKS

(Algus 1. lk.)

Märkimist väärib Ellamaa Turbatööstuse direktori U. Kääri ja «Rahva Võidu» kolhoosi juhatuse algatus. Teatavasti hakkab Ellamaa Turbatööstus tuleval aastal teenustööpaviljoni ehitama. «Rahva Võidu» kolhoosis on organiseeritud tellimuste vastuvõtmine kolhoosnikutele. Seda võiksid teha ka teised majandid, asutused ja ettevõtted.

Istungjärgul räägiti palju teenindamiskultuurist. Juba töökodade lahtiolekuaegadega ei ole kõik korras. Pahatihti pole arvestatud elanikkonna võimalusi ja nende tööst vaba aega. Teenindusautobussid kipuvad hiljaks jääma. Eriti ühe töötajaga töökodades kiputakse lahtiolekuaega omavolitsena. Siinkohal peab kombinaadi juhtkond nõudlikum olema. Ka Eesti NSV Kommunaalmajanduse- ja Elanikkonna Elukondliku Teenindamise Ministeeriumi Varustuse ja Turustuse Peavalitsusest saadavate materjalide kogus ja kvaliteet ei rahulda sageli. Nii on katuste parandamise tellimusi märksa rohkem, kui seda võimaldab katuse kattematerjal.

Normaalne pole seegi, et mitmetes teenustöökodades puuduvad telefonid.

Paljudes asustatud punktides ei ole lahendatud kütusega varustamist. Loksa alevi ja Jõe-lähtme külanõukogu elanikud kurdavad, et neile ei müüda kütust. Teatavasti peab linnade ja alevite kütuse varumise eest hoolitsema teeninduskombinaat «Harju» ja maaelanikkonnal vastavalt tarbijate kooperatiiv. Neil organisatsioonidel tuleb leida võimalusi elanike kütusega varustamiseks.

Elukondliku teenindamise üldiste murede kõrval on peaaegu igal asustatud punktil mitmeid spetsiifilisi probleeme, mille lahendamiseks tuleb päevast päeva tegelda.

Rahvasaadik H. Pavelson rääkis, et paljud vabariigi organisatsioonid on Kehra alevi töötajate suhtes näidanud kordu-

Pildil: istungjärgu vaheajal mõtteid vahetamas

valt võõrasisa vaimu. Kas tõesti pole võimalik Kehra alevis teid asfalteerida? Kehra asub Tallinnast ainult 40 km kaugusel, kuid töötajad ei saa pärast tööd sõita pealinna teatrisse või kinosse, sest rongide ja autobusside sõiduplaan seda ei võimalda. Tallinnas koolis käijatelgi on seepärast raskusi. Ometi võiks Kehrast kella 17 paiku väljuda autobuss, mis tooks töötajad linna. Vastavalt nõudmisele hakkas autobuss käima, kuid ainult laupäeviti ja pühapäeviti. Sellest on aga õpilastel vähe kasu.

Terav on korteriküsimus, elamispinda ei jätku tehase töölisele, rääkimata teenindustöökodade töolistest. Kas tõesti ei võimaldata alevi täitevkomiteel kommunaalmaju ehitada?

Samasugustest muredest Keila linnas rääkis rahvasaadik L. Kutnik. Elamispinna nappus on üheks takistuseks, miks tee-

nustöökodades on vähe spetsialiste.

«Meil Vasalemmas on ainult juuksur,» rääkis rahvasaadik G. Vikat. «Üks juuksur teeb nii meeste- kui ka naistetööd. Mehed ootavad järjekorras, kuni juuksur naistele soenguid teeb ja kui siis aega saab, ajab ka habet. Muidugi venivad järjekorrad pikaks.»

Rahvasaadik H. Süüsmann ja teeninduskombinaadi «Harju» Loksa tsehi juhataja H. Arvisto juhtisid tähelepanu sellele, et vastavad ettevõtted ei suhtu õiglaselt elanikkonna vajadustesse. Raasiku villatööstus suleti. Valgejõe villatööstus on ainuke omataoline ettevõtte meie rajoonis ja ei suuda kõiki nõudmisi rahuldada. Oleks vaja, et Raasiku villatööstus töötaks seni, kuni rajoonis oma villatööstus valmis saaks.

Kuusalu Remonditehase direktor Artur Köster juhtis tähele-

panu sellele, et juba aastaid on Kuusalus lahendamata tänavavalgustuse küsimus.

Kuusalu asula kauplus asub juba rohkem kui kümme aastat praegustes ruumides. Asula elanikkond on aga nende aastatega mitmekordseks kasvanud. Kauplus ja selle kõrvalruumid on kitsaks jäänud. Oleks aeg alustada uue kaupluse ehitamist, sest siis paraneks ka kaubanduslik teenindamine.

Rahvasaadik E. Ratassepp juhtis tähelepanu maaparandajate elukondliku teenindamise parandamisele. Teatavasti töötab meil maaparandusel suviti 800 kuni 1000 inimest. Kui nende teenindamine ka edaspidi jääb selliseks nagu praegu, siis ähvardab oht, et maaparandajad lähevad mujale, kus tingimused on paremad ning elukondlik teenindamine vajalikul tasemel.

Istungjärgu töö käigus üleskerkinud küsimustele vastas Eesti NSV kommunaal- ja elukondliku teenindamise ministri asetäitja Elmar Loo.

A. KALJUKIVI

Mõni aeg tagasi toimunud rajooni lektorite päeval käsitleti muu hulgas ka massilise agitatsioonitöö probleeme. Kokkutulnuile kõneles nendest pikemalt EKP Harju Rajoonikomitee instruktor Linda Viivik.

Mis on siis praegu kõige pakilisem? Peamiselt see, et saavub talv toob massilise agitatsioonitöö taas nelja seina vahele — agitpunkti. Seepärast on ülim aeg heita pilk agitpunktidesse, pühkida ära suve jooksul kogunenud tolm, avada ukseid seal, kus need pärast kohalike nõukogude valimisi on jäänud suletuks. Koos majandite ja ettevõtete juhtkonnaga tuleks leida võimalused ruumide remontimiseks ning sisustamiseks.

Paljudes kohtades on agitpunkt ainukeseks paigaks, kus töötajad saavad ühiselt veeta oma puhketunde. Seepärast tuleb luua võimalused televiisori vaatamiseks, lauamängude mängimiseks ja värskete ajalehtede ning ajakirjadega tutvumiseks.

Tähelepanu ja mõõdutundega tuleb suhtuda agitpunktide dekoreerimisse. Mõnel pool valitseb arvamus, et mida rohkem on seintele riputatud plakateid, loosungeid, graafikuid (mis sageli oma kujunduselt jätavad üsna palju soovida), seda rohkem täidab agitpunkt oma ülesande. Kuid tagajärg... Inimene armastab ilu enda ümber, kuid ka ümbrus peab meid õpetama ilu nägema, hindama ja looma. Seepärast tuleb hoolikalt mõelda, milliseid näitlikku agitatsiooni stende välja panna ja kuidas neid kujundada.

Üheaegselt ruumide korrastamisega tuleb koostada agitpunkti tööplaani. See peab valmima agitpunkti juhataja, majandi juhtkonna ja partei-algorganisationsiooni, rahvama- ja ning raamatukogutöötajate ja kohaliku lektorite algorganisationsiooni ühise tööviljana.

Ainult siis saavad planeeritud üritused olla sisukad, mitmekesised ja huvipakkuvad kõigile töötajale.

A. KIIL

O. TÕELEID ÕLG ÕLA KÕRVAL

Uudismaa kroonika 1965

«Et saada täielikku vaimset puhkust, teha füüsilist tööd.»

«Sõitsin selleks, et kasvatada puudulikult arenenud omadusi: visadust, iseseisvust, töötahet, kollektiivsustunnet, oskust õigesti aru saada end ümbritsevatest inimestest, esemetest.»

«Teistkordselt tulin ma uudismaale, sest mulle meeldis siin — see on tõeline noorte elu.»

«See oli juba minu lapsepõlv-veunistus.»

Kuid mida me suudame anda meid nii südamlikult oodanud, vastu võtnud inimestele? Nooruse Tööde maa on — mida me suudame anda...

Peeti 105 loengut, korraldati 69 kontserti, 12 fotonäitust, 18 tantsuõhtut, 6 moedemonstratsiooni, organiseeriti 70 spordi-võistlust jne. Mis on nende arvude taga — kas linnukesed täitmise lahtis ja igavlevad vaatad-kuulajad?

Vaatamel

Teate isegi, kuidas valmistatakse kuulama oodatud saadet: perekond seab end mugavalt istuma, kätatatakse vallatud põngerjad vaikseks. Põhjamaise aktsendiga noorukihääl manab silme ette kaasakiskuvaid pilte pisikesest läänemeri-riigi minevi-

kust, olevikust, tulevikust; räägib saavutustest, muredest, ot-singutest; õpetab kaunistama kodu; jutustab rahvusvahelisest olukorrast — teeb seni kauge ja mõistmatu lähedaseks, arusaadavaks. Rahvas on siin asjalik, teadmishimuline. Ta ei tule klubisse oma aega surnuks looma, ta teab, et seal pannakse kuiv sõna «loeng» elama.

Ainult vanad kasahhid (peamiselt rändkarjased) on truuks jäänud oma rahvariitele. Noored käivad ajaga kaasas. Riided alles triikimisest soojad, juuksed kunstnike tehtud värskes soengus tulevad modellid Helle Evert, Muza Võrotontseva, Viive Viidik, Aino Juhandi, Tiit Arumäe ja Raivo Pikner üksteise järel rahva ette. Algul oli kartlikku kohmetust. «Kas ikka õnnestub?» Tore oli vaadata töökaaslaste vaba esinemist. Huviga kuulasid inimesed Tamara Smirnova valjuhääldajaga võimendatud kommentaare. Mäletan selgesti laulupo õhtul toimunud demonstratsiooni. Stšutsinski rahvapargi tantsupõrand ei mahutanud kõiki vaadata soovijaid ära. Trüüti piir-deaia taha ja roniti üleski. Tüdrukud demonstreerisid ka oma valmistatud kodust rõivastust.

Pärast näitasid Liilia Siib-berg, Jaan Oll, Maie Lokke ja Tõnis Vunder, kuidas tuleb tantsida tavalisi peotantse (rumba, tango, tša-tša jt.).

Noorte huvi oli nii suur, et nimetatud ja paljud teisedki oskajad said tantsuõpetajateks. Ülem oli Liilia ja tantsuõhtute

registrisse ilmus uus sõna «püüdlikkus». Head, õiget järgitakse sageli. Tore, see tunne on tagantjärele meenutada, et eeskujuks olime meie.

Elevil neid tulid ilusat soengut saama. Moealbumist leiti meeldiv ja kunstniku abil ka sobiv. Rõõmus kaunitar lahkus, tuline «aitäh» jäi maha. Algul imestati, miks raha ei võeta. Ilusalong oli tasuta.

Isiklikud karvakatted usaldati kodumaiste pügajate kätte. Taavi Argel oskas tellise istuma panna ja ka käärid õigesse kohta sisse lüüa.

Kui moest juba juttu on, siis peab kindlasti paberile panema ka jalgpallurite paljaksatetud pead, mida kinoringvaade «Nõukogude Eesti nr. 21» kommenteeris: «Mis praktiline — see ilus!» Omamoodi anekdoot on, et paljaspeade treeneriks peeti meie ainukest habemega meest! Ja veel üks «habemega» nali. Juba möödunud aastal soovis osa Leningradi üli-õpilasi töötada Eesti rühmas. Kangelaslinna tudengeid saadeti instrueerima, et meil on habemekandmise veto, meie tookordne ainuke habemik! Usu siis!

Noorsoopäev oli siinsetele tõeliseks pidupäevaks. Joobumus oli üleüldine: kes noorusest ja armastusest, kes vanast valgest! Ainult meie pidasime viksilt kinni karmist «kuivast seadusest». Ei usu? Nii kontsertribrigaad kui ka spordimehed, kes Stšutsinskis

käisid kangi kangutamist, klassikalist kaelaväänamist jm. demonstreerimas, oleksid võinud vabalt ovatsioonidest purju jääda.

Tublid olid jalgpallurid. Kui Tallinna «Dünamo» ka nii mängiks, siis oleks Eesti varsti jalgpallihagete maa. Ainsuke kaotus võeti vastu krai kolmandalt (Stšutsinski) koondiselt.

Noorus ja sport — need on kokkulangevad mõisted. Ilma energia ja tervisetä ei saa sinust ei tublit töömeest, in-seneri, teadlast ega kunstnikku. Et lugejale ei jääks mulje, nagu oleks ainult spordimehed treeninud, võistelnud, siis mõni sõna ka sellest, kuidas teised uudismaalased sportisid.

Juba 10-tunniline tööpäev ise on heaks vastupidavuse treeninguks. Töö lõpp. Käte-rätik, seep, sukeldumismask ja «lestad» kaasa ning kiiresti uudismaalaste Meka — järve poole, et jahutada päikeses kõrvetatud selga ja pesta tööpäeva valusoolane higi. Sukeldud ja oled ebamaiselt kaunis maailmas. Rohelised päikesekiired valgustavad vetikate fantastilist metsa. Põhjas säravad valged teravad kivikillud. Ühel pühapäeval peeti üle järve ujumise võistlus. Kulur rohkem kui tund, et jõuda teisele kaldale. Doktor Mos-sin, meie peaarst, võttis selle teekonna mitmel korral ilma päästepaadi saateta ette.

Jooksukross. Tüdrukuid kutsuti jooksma poolt ja poisse kilomeetrit!

(Järgneb)

Harju Elu

RESERVID PEITUVAD TÕUARETUSES

Hüiva nõu PÕLLUMEHELE

Seakasvatus on enamikus vabariigi majandites muutunud kõige tulutoovamaks loomakasvatusharuks. See on saavutatud tänu sellele, et on tunduvalt paranenud sigade söötis- ja pidamistingimused, nende nuumamine ja on hakatud rohkem tähelepanu pöörama tõuaretusküsimustele. Käesoleva aasta üheksa kuu jooksul oli vabariigi kolhoosides ja sovhoosides nuumal olevate sigade keskmine ööpäevane kaaluviie 483 grammi. Alanenud on ka söödakulu 1 kg juurdekasvu saamiseks. 1964. aastal oli see keskmiselt vabariigi sovhoosides 6,07 ja kolhoosides 6,4 söötühikut. Kuid me ei tohi nende saavutustega rahule jääda, sest reservid sigade söödaväärinduse ja sealiha omahinna alandamiseks on veel väga suured. Eriti suured reservid peituvad tõuaretustöös. Ja just tõuaretustöö peab olema iga majandi zootehnika peamiseks ülesandeks.

Tihti on emised meie vabariigi majandites madala jõudlusega. Näiteks oli Viljandi rajooni Heimtali sovhoosis põhiemiste keskmine sigivus k. a. esimesel poolel 8,6 pörsast pesakonnas, sama rajooni V. Kingissepa nim. kolhoosi põhiemiste keskmine sigivus oli aga veelgi väiksem, 7,6 pörsast pesakonnas. Taolisi fakte võib tuua ka teistest rajoonidest.

Madala sigivusega emised aga ajavad pörsaste omahinna ja see omakorda sealiha omahinna kõrgeks. Sellised madala sigivusega emised on otstarbekam viia lihakombinaati ja nende asemele osta tühemised, kelle keskmine sigivus on 12 ja enam pörsast pesakonnas.

Ka on vabariigi kolhooside ja sovhooside tootmisfarmides veel väga palju ristandemiseid. Eriti on olukord halb remontemiste osas. Näiteks oli 1964. a. tootmisfarmides boniteeritud suurt valget tõugu 10 076 remontemisest 56% ristandemised. Lubamatu on, et remont- või nn. ühekordsed emised valitakse välja nuumikutest hulgast.

Igas tootmisfarmis tuleb luua sugusigade tõutuumiku. Tõutuumiku järglastega komplekteeritaksegi põhikari ja nende hulgast saab valida remontemised. Tõutuumikusse võetagu ainult puhtatõulised kõrge jõudlusega emised, võimalikult need, kelle vanemad on kontrollitud Kehtna Seakasvatuse Kontrollkatsejaamast.

Lühidalt

... Pidulik õhtu Valga Raudteelaste Klubis oli pühendatud nelja aasta möödumisele kommunistliku töö ettevõtte nimetuse andmisest Valga veduridepoole.

Aastast aastasse ületab see kollektiiv vedude plaani. Nelja aasta jooksul on vedurite keskmine ööpäevane läbijooks kasvanud 57 kilomeetri võrra, raskekaaluliste rongidega on veetud 2 miljonit tonni veoseid üle normi.

... Pooltse viimase aasta jooksul võeti Viljandi rajoonis partei liikmekandidaadiks vastu enam kui 400 inimest. Partei rajoonikomitee korraldab neile pidevalt õppusi piirkondade viisi. Neil päevil oli noortel kommunistidel õppus Abja kultuurimajas, kus nad kuulasid ettekandeid NLKP Keskkomitee septembripleenumi otsustest ja kommunistide ülesannetest nende elluviimisel, parteisest tööst ning rahvusvahelisest olukorrast.

... Tallinna linnandukogu on otsustanud korraldada III spordimängud 1966. aasta mais ja juunis.

16. aprillil algavad mitmesugused üritused kehakultuurikollektiivides, millele järgnevad ülelinnalised võistlused.

Tallinna III spordimängude lõppakordiks kujuneb võimalispidu Komsomoli-nim. staadionil.

mas. Muidugi peavad ka sugukuldid põlvnema kontrollitud jõudlusomadustega vanematest. Kui selline sugusigade tõutuumik majandis on loodud ja hästi kasvatatakse temalt saadud noori sigu, siis pole sügisel mingit raskust remontemiste valikuga.

Selline kord tõutuumiku moodustamisel ja kasutamisel on mõeldav vaid siis, kui majandis on kõik sugusead nummerdatud ja peetakse emiste jõudluse arvestust. Ilma sellita pole tõuaretustöö võimalik.

Üheks remontsigade saamise teeks on ka nende ostmine tõufarmidest. Kahjuks talitavad meil nii vaid üksikud majandid. 10. oktoobriks olid majandid ostnud tõufarmidest ainult 1729 emist ja 999 kultit. Tihti põhjendatakse remontemiste ostmata jätmist sellega, et tõusead olevat kallid. Kuid tegelikult ei ole see nii. Võrreldes peekoni- ja rasvasigadega on tõusead meil praegu odavamad kui kunagi varem. Eliitõusea eluskaalu

kilogrammi hind on kõigest 31 kopikat kõrgem, kui seda on peekonisea eluskaalu kilogrammi hind.

Majanditel on otstarbekohane osta tõufarmidest remontemiseid nüüd sügisel, asendades madala tõulise väärtusega emised väärtuslikematega. Et häid tõusigu ei aetaks segi väheväärtuslikega, tuleb igas majandis kehtestada range kord sugu- ja remontsigade märgistamisel ning arvestuse pidamisel.

Kolhooside ja sovhooside juhtkond ning spetsialistid peavad hoolitseta selle eest, et maksimaalselt kasutataks tõuaretustöö kogemusi ja majandite seakari komplekteeritaks ainult valitud puhtatõuliste väärtuslike sigadega. Sest kui pööratakse tõsisemat tähelepanu seakarja tõu- ja produktiivomaduste ning nuuma- ja lihaomaduste parandamisele, saavad vabariigi kolhoosid ja sovhoosid toota sealiha veelgi väiksema söödakulutuse ja madalama omahinnaga.

N. OSIN,
Eesti NSV Põllumajanduse
Ministeeriumi Loomakasvatuse
Valitsuse pea-
zootehnik

Oleme harjunud, et toome raamatukogust raamatuid, ilma et selle eest maksaksime. Raamatukogutöötajad aga omakorda sellega, et iga kuu tuleb raamatukokku tsentraliseeritult mahukas raamatupakk. Riik kannab hoolt nii raamatute kui ka raamatukogu inventari ja hoidja palga ning töötingimuste eest.

Ometi oli see veel veerandsada aastat tagasi teisiti.

Sellest kõnelevad ka Äksi külonõukogu kodulooriingi kogutud materjalid.

Ring alustas tööd vabariigi 25. aastapäeva eel ja tema tegevusest võtab osa 12 koduloo uurimise entusiast. Nende hulgas on töölisi, teenistujaid, pensionäre ja õpilasi.

Ringi liikmed on raamatukogule üle andnud rohkesti ajaloolist materjali raamatukogu ja selle piirkonna kohta. Nende põhjal koostati raamatukogus stend «Kakskümmend viis murrangulist aastat meie raamatukogu piirkonnas» ja almanahh «Materjale Äksi külaraamatukogu ja selle piirkonna ajaloo kohta».

Viimane koosneb kolmest osast: raamatukogu ajalugu käsitlevad materjalid, ajaliranduses ilmunud materjalid teeninduspiirkonna kohta ning ringi liikmete kirjalikud mälestused ja kogutud andmed.

Nagu materjalidest nähtub, pandi Äksi külaraamatukogule alus 17. veebruaril 1918. a., mil toimus tolleagee Äksi Raama-

Neist, kes meid teenindavad

Ketraja Roland Suvinõmm

1954. aasta jaanuaris vabanes Roland Suvinõmm Nõukogude armeest ja asus oma endisele töökohale — kraasijana teeninduskombinaadi «Harju» Loksa tsehhi Valgejõe villatööstuses.

Töö teenindusettevõttes ei ole just meelimsimine. Tarbijaid on ju mitmesuguseid, iga oma soovid ja kapriisid ning tihti peale armastab mõni päris põhjusega nuriseda. Sageli pole ka toormaterjal kõige parem, tootele — lõngale aga seepärast veel hinnaalandust ei tehta. Ole hea ja leia lahendus ning teeninda naerusui. Roland Suvinõmm auks peab ütleva, et ta on tulnud toime nii ja teisiti.

Seadmed, millel ta töötab, on vanad (pärit eelmisest sajandist), nõuavad sagedasti remonti. Heaperemeheliku ümberkäimisega aga on Roland Suvinõmm nende iga pikendanud ning loodetavasti püsivad nad veel aastaid käigus.

Tänavu suurenes villatööstuse töömaht tunduvalt. Seoses sellega tuli hakata organiseerima vahetustega tööd. Vaja oli uusi töölisi, selle ala spetsialiste polnudki nii lihtne leida. Jällegi oli Roland Suvinõmm see, kes aitas väljapääsu leida. Nimelt õppis ta aastate jooksul kraasijatöö kõrval ära ketraja ameti. Nii rakendatigi mees tööle ketrajana. Ta ise aga võttis vastu kohustuse — välja õpetada endale asendaja kraasimismasinale. Nüüd ongi tema õpilasel kommunist Vambola Hoogral kutsepaberid käes.

Teed midagi, siis nii, et on tehtud — selline on kommunistliku töö tööklase Roland Suvinõmmi põhimõte. Ja küllap see ongi peamine!

H. ARVISTO,
teeninduskombinaadi «Harju» Loksa
tsehhi juhataja

Eredad leheküljed raamatukogu minevikust

tukogu Seltsi asutamise koosolek. Raamatukogu asutajaks oli kohalik õpetaja Eduard Pertmann, kes oli aastail 1918–1923 ka raamatukogu juhataja. Aktiivi abiga saadi hiljuti Viljandi rajoonist Eduard Pertmanni foto, millega kodulooriing liikmed on alustanud materjalide kogumikku. Olgu märgitud, et Eduard Pertmann nagu mitmed teisedki ju-

hatajad, pole enam elavate kirjas. Nende töö on aga läinud kuldsete tähtedega raamatukogu sisuka tegevuse ajalukku.

Oktoobrirevolutsiooni ja Sotsialistliku Ülesehituse Riikliku Keskarhiivi fondides säilitatakse Äksi raamatukogu koosolekute protokollide raamatut.

Iga leheküljel selles kõneleb raamatukogu tegevusest eesmä-

mile toetuse saamiseks kiri järgmise tekstiga (kirjaviis muutmata):

«... Selts asutati 1918. a. ümbruskonna agaramate tegelaste osavõtul, sest läheduses puudus ja puuduvad praegu raamatukogud, kust raamatuid lugemiseks oleks võinud saada. Sissetulekuid on saadud pidudest, mistõttu selts pole jõudnud paljusid raamatuid osta. Fondis on ainult

316 eks., mis rahuldab osaliselt elanike soove, teine osa peab aga ootama. Juhatus palus eelnevatel põhjustel toetada Äksi Raamatukogu Seltsi.»

Eesti kodanlus jättis kirjale vastamata ja ühes sellega jäi ka oodatud abi saamata.

Väsimatuid entusiaste riigi- ja loidus ja ükskõikne suhtumine ei heidutanud.

Seltsi koosolekul oli pidevalt arutustel, milliseid üritusi (kontserdid, näidendid lavastamine, spordipeod jne.) raamatukogu heaks korraldada.

Revisjonikomisjoni liikmed lugesid hooliga saadud sissetulekuid, mis eelkõige kulutati kirjanduse soetamiseks. See on lausa imetlusväärne täpsus, mis juba pool sajandit tagasi raamatukogutegevuses valitses.

Selliste väsimatute entusiastide nagu Eduard Pertmanni, Emilie Saarmi, Johannes Valdi, Rudolf Palmi, Johannes Otsmanni, Voldegar ja Anetta Lillevälja, Benita Teeveeru ja paljude teiste püüdlused, hool ja suhtumine raamatukogusse on eeskujuks kultuuritöötajatele. Meie töötame väga soodsates tingimustes.

Partei ja valitsuse igakülgne hool raamatukogude ja nende töötajate eest kõneleb ise enda eest. Märgime kas või seda, et iga külaraamatukogu aastane eelarve ulatub nüüd tuhande rublani pluss ühe aasta jooksul saadetak kirjandus (700–800 eks.) ligemale 400 rubla väärtuses. Nõukogude kord on toonud murrangu ka Äksi külaraamatukogu ellu, millele juba pool sajandit tagasi väsimatud entusiastid aluse panid.

P. PENTLA

Harju Elu

AUTOINSPEKTORI MÄRKMIKUST

Heiki Silma kasutas Eesti Maaviljeluse Instituudi veoautot isiklikuks otstarbeks, pealegi ebakaines olekus. Nüüd on mees 12 kuuks jalamees.

Üks näide selle kohta, kuidas joobnud autojuht võib põhjustada suuri pahandusi ka teistele. Asi sai alguse Tallinna Linnuvabrikust, kuhu toodi remonti linnukasvatuse valitsuse sõiduauto «Volga». Masin jäeti muidugi linnuvabriku lukksepa-autojuhile Olev Leivaldi hoole alla. Õhtul hakkas Leivald koos sõpradega purjutama, ja kuna viin otsa lõppes, otsustati «Volga» uut tuua. Omavoliliselt võetud auto aga ei tahtnud hästi teel püsida, juhtus väike avariigi, kuid uljaid kihutajaid see ei seganud. Sõit läks ikka edasi, ka autoinspektorist ei tehtud välja. Tagasiteel nad siiski peatusid ühiskondliku autoinspektori märguandel. Viimane sai muidugi nendepoolse viha osaliseks. Ähvardustest ja sõimusõnadest jäi ilmselt väheks ning ühiskondlikule inspektorile tungiti kallale. Autojuht dokumente ei esitanud, vaid põgenes.

Nüüd arutas komisjon nende «kangete» meeste tegusid. Olev Leivald jäeti kaheks aastaks jalameheks. Kaks «aktiivsemat» kaassõitjat aga peavad nüüd pühenduma 15

päevaks Tallinna heakorrastamisele.

Ilmar Vaher sõitis oma motorolleril, omamata juhilubasid. Ka Tiit Keskkülla otsustas sõidu selgeks õppida. Et ta aga purjus oli, siis karistati teda 30-rublase trahviga, kusjuures Ilmar Vaher pääses 10 rublaga.

Rein Paltser sõitis mootorrattal pimedas ilma tuledeta. Kuna ratas polnud tehniliselt korras, lõppes sõit kraavis. Rein Paltser toimetati haiglasse, kus ta viibis tükk aega. Autoinspeksioon arvestas seda, et ta sai ise kannatada ja piirdus seekord suulise hoiatusega.

Kalju Suvi sõitis ebakaines olekus mootorrattal. Teda karistati 15-rublase rahatrahviga.

Andres Possulit Keilast on juba karistatud «haltuura» pärast, kuid jälle oli ta sama eksimusega komisjoni ees. Seekord võeti talt juhiloa ära 6 kuuks.

Arvi Anni juhtis mootorrattast ebakaines olekus. Et see polnud esimene kord, jäi ta 3 aastaks jalameheks.

V. DITMAN

Eesti kodanlus raamatukogu ei abistanud. Sellest kõneleb ka 3. novembri 1923. a. seltsi erakorraline koosolek, kus raamatukoguhoidja Eduard Tamm märgib Haridusministeeriumi loidust Äksi Raamatukogu Seltsi tegevuse vastu.

Samal koosolekul võeti vastu otsus saata Haridusministeeriu-

NIISUGUSED ME OLEME

Rohkem kui 20 aastat tagasi lõppes Suur Isamaasõda. Ent rahva mälestustest ei kustu ilialgi sangarite kangelaad. Nendest räägitakse ikka ja jälle.

Sõja algul loodi Nõukogude Liidu kangelase Marina Raskova initsiatiivil naislendurite polk. Vapralt piloteerisid neid-kommunistlikud noored kergetel õistel pommituslennukitel.

Naised võtsid osa kokku 24 000 lahingulennust. Kergetelt pommitajatelt heideti alla üle 3000 tonni pomme. Naislendurid andsid fašistidele raskeid lööke nii rindel kui ka tagalas. Hävitati arvukalt ladusid, tulepesasid, autosid, sõjatehnikat, silda. Ka elavjõus kandsid hitlerlased tohutuid kaotusi. 200 naist autasustati ordenite ja medalitega, 23 vapramat neist said Nõukogude Liidu kangelaseks.

Mitme autasu kavalere on ka käesoleva jutustuse autor N. Kravtsova. Oma mälestustest pajatas ta ajakirja «Molodoi Kommunist» käesoleva aasta juunikuunumbris. Sealt ongi tema jutustus tõlgitud.

Moskva. Massiivne hall hoon Marosseika tänava nurgal. Siin asub ÜLKNÜ Keskkomitee. Siia tullakse vahetpidamata. Kogu päeva. Kolmanda korruse koridorid on inimestest tulvil.

Uks. Tavaline nagu teisedki. Ent siiski on see erinev. Selle ukse taga otsustatakse nende saatust, kes on siia tulnud. Kas võetakse või ei?

Jah, hirmuäratav on haarata selle ukse lingist...

Siin on kõik neid-kommunistlikud noored. Üliõpilased, vabrikute ja tehaste töölised. Kõik tahavad rindele. Kuid ei võeta kaugeltki mitte kõiki. Ainult lendureid, lennuklubi instruktoreid pandi kirja kõhklemata.

Seal toas on Marina Raskova. Teda tunneb kogu maa.

Peale Raskova on terve komisjon.

Meid paigutati Zukovski-nimelise Lennuväe Akadeemia ühte hoonesse. Kohe anti välja ka sõjaväerüüetus.

Lõbusa naerulagina saatel tõmbasid tüdrukud jalga mees-
tepuksid — kalifeed. Seejärel saarsaapad... nr. 41. Meditsiinilise instituudi üliõpilane Hivaz Dospanova oli kõhn tütarlaps. Võõrihm ulatus tal kolm korda ümber talje. Aga kõige lühem meist oli Dusja Pasko. Ta lausa uppus sinelisse, selle ääred ulatusid põrandale.

Vormiriietuses olime kõik ühesugused. Ent see ainult tundus nii. Tegelikult pole ma kunagi näinud nii palju erisuguseid, mittesarnanevaid tütarlapse.

Meid jaotati kolme gruppi. Erialade järgi olime tulevased lendurid, tehnikud ja piloodid. Mina jäin pilootide gruppi. Enamik meist olid üliõpilased, Saime kiiresti sõpradeks.

Peatselt teatas Raskova meile, et ees ootab õppus Engelsi lennukoolis, kuhu jääme mõneks kuuks.

Sammume mööda Moskva tänavaid Kaasani vaksali suunas. On varajane oktoobrihommik. Näkku löövad teravad lumeräistsakad. Kerge külm on kaanetanud siin-seal veekegud. 1941. a. talv saabus varakult.

Käime rivis. Katelokid kõli-

sevad. Need ripuvad seljakoti küljes. Meil on ühes kogu varustus. Isegi tühi kabuur püstiti jaoks. Oleme hallides sinelites, suurtes säarikutes. Astume sõjateel.

Vaksalis laadime vagunitesse madratsid, kotid, toiduained. Alles õhtu eel hakkab ešelon liikuma. Sõidame aeglaselt. Tumenevas taevas plahvatuste välgatused, pommid. Vilistavad vedurid, tehased. Mürisevad õhtutõrjekahurid.

Vaguni üks on avatud. Tasa kostab laul. Vaatame Moskva taevast. Paljud viimast korda.

«Ongi valmis,» ütles juuksur uhkelt ja pöördus peegli eest ära. «Esimene klass.»

Huviga silmitsesin lühikesejuukselist poissi, kes vaatas otse mulle näkku. Olen see tõesti mina? Jah, need on minu huuled, silmad, nina. Aga siiski pole see mina...

Poisi peas oli veider juukse-tutt. Püüdsin kammida, kuid see ei kuulanud sõna.

«See on harjumusest, kül-lap peagi siledaks läheb,» rahustas meister.

Tõusin. Toolile istus teine tütarlaps. Õlgadele langesid heledad juuksesalgud. Uuesti lõgisesid käärid, rahutult ja otsustavalt. Isegi liialt otsustavalt...

Hakkan väljuma. Vasakul ja paremal langevad juuksed kuulmatult nagu lumi. Heledad ja tumedad. Kogu põrand on neid täis. Hääletult astuvad saapad sellele tütarlaste juustest vaibale.

Mitte kõik ei tahtnud lahku da patsidest. Kuid käsk on meist vanem. Ja milleks üldse on sõduril sõjas juukseid vaja?

7. november 1941. a. Sel päeval anname vande.

Oleme rivis, keegi ei liiguta. Tüdrukud on tõsised ja täis ootusärevust.

Igaüks meist astub kordamööda rivi ette ja ta saab paberilehe vandetekstiga. Paberile pole tegelikult tarvis vaadata, vandesõnad on kõigil peas. Ja ikkagi kuidagi uut moodi mõtestad lahti iga fraasi, kui seisad siin rivi ees.

Ümberringi on lilled. Aknal, laual, põrandal. Tuju on ülev ja pidulik. Me andsime vandetootuse rahvale. Nüüd oleme tõelised sõdurid.

Toimuvad õppused aerodünaamikast. Auditoriumis on vaikne.

Õpetaja selgitab uut materjali. Joonistab tahvlile skeeme. Kirjutab valemeid. Kõik tundub lihtne ja arusaadav.

Kui ta lõpetas, pühkis ta käed kriidist puhtaks ja pöördus meie poole.

«Kas kõik on selge?»

Keegi tõstis käe.

«Lubage?»

Tõuseb väikesekasvuline tütarlaps ja küsib armsa häälega:

«Aga miks te kirjutasite selle valemi? Kust see pärit on?»

(Järgneb.)

Sõna on tervishoiutöötajal

DESINFEKTSIOON

Desinfektsiooniks nimetatakse tõvestavate mikroobide hävitamist inimest ümbritsevas väliskeskkonnas.

Profülaktiliselt desinfitseeritakse siis, kui antud paikkonnas nakkushaigusi ei esine. Seda tehakse üldkasutatavates kohtades, nagu raudteejaamad, teatrid, kinod, lugemissaalid jne., ja objektidel, mis võivad soodustada nakkuse levimist elanikkonnas. Profülaktilist desinfektsiooni teostatakse ka koolides ja teistes lasteasutustes, sööklates, polikliinikutes, saunades, üldkasutatavates käimlates ja mujal.

Jooksvat ja lõpliku desinfitseerimise tehakse nakkuskolde nakkushaiguse või selle kahtluse korral. Seda nimetatakse ka kolde-desinfektsiooniks.

Nakkuskolde on haigepõetajate ülesandeks nakkusohutike eritiste (rõga, roe, kusi, mäda jne.) ja nendega saastunud esemete ohutuks muutmise. Haige ruumi tuleb sageli koristada, sööginõud keeta. Haige eritised kogutakse vastavatesse nõudes ja desinfitseeritakse. Niisugust jooksvat desinfitseerimist, mis peab kaitsma haige koduseid nakatumise eest, tuleb teha seni, kuni haige hospitaliseeritakse.

Kohe pärast haige hospitaliseerimist, tervistumist või surma desinfitseeritakse nakkuskolde lõplikult. See on väga oluline, kuna paljud tõvestavad mikroo-

bid võivad väljaspool organismi püsida eluvõimelistena veel nädalate ja kuude kaupa.

Praktikas kasutatakse mitmesuguseid keemilisi ühendeid, nagu kloorlubi ja klooramiin.

Kloorlubi ei lahustu vees täielikult, kuid seismisel sadestub mittelahustuv osa põhja ja vedelik selgib. Pealmine selgitud vedelik, nn. selitatud kloorlubi, lahustatakse eraldi nõusse ning kasutatakse 0,2—0,5%-lise lahusega ruumide, lihtsa mööbli, harjade ja lappide desinfitseerimiseks. Haige rooja, rõga ja uriini desinfitseerimiseks võib kasutada selitamata 10—20%-list kloorlubja-piima või kuiva kloorlubjapulbrit. Viimast puistatakse eritiste (vähemalt üks kolmandik eritise kogusest) ja segatakse sellega.

Klooramiin on vees hästi lahustuv. Kasutatavates kontsentraatsioonides ei riku ta desinfitseeritavaid esemeid. Klooramiini kasutatakse 0,2%-lise vesilahusega mööbli, pesu, toidunõude ja käte desinfitseerimiseks soolenakkuste, nagu kõhutüüfusi, düsenteeria jt. puhul. Haige rooja desinfitseerimiseks kasutatakse samade nakkushaiguste puhul 3%-list klooramiinilahust, mida tuleb roojale lisada sellega võrdses koguses ja lasta toimida pool tundi.

M. BERESIN,
desinfektsiooniosakonna juhataja

NOORED, OMANDAGE ELEKTRIMONTÖÖRI ERIALA!

Eesti NSV-s ei ole enam majandit, kus puuduks elekter. Elekter on muutunud asendamatuks eluvajaduseks. Selleks, et elektritootmist teadlikult kasutada, on vaja kvalifitseeritud oskustöölisi.

Selliseks õppeasutuseks, kus noored saavad ühe aasta vältel omandada elektrimontööri eriala, on Väike-Maarja Maakutsekool nr. 27. Siin õpitakse elektrotehnikat, elektritootmist põllumajanduses, elektrijaamade, võrkude ja liinide ehitamist. Praktiline väljaõpe toimub ajakohaselt sisustatud töökodades.

Elu koolis on mugav, huvitav ja mitmekülgne. Valmimas on moodne ühiselamu. Õpilastele makstakse stipendiumi, neid toitlustatakse ja varustatakse spetsiaalrõivastusega.

Koolis töötavad mitmed huvialaringid. Rahvatantsijad on igal õppeaastal jõudnud kutsehariduse süsteemis paremate hulka. Meie näiteringid on tuntud väljaspool oma rajooni. Laulu- ja pillimehed on sisustanud paljusid meelde jäävaid üritusi koolis.

Tehnikahuvilised leiavad eest moto-, foto- ja raadioaringi.

Uues ajakohases võimlas toimub aastaringne tegevus.

Komsomoliorganisatsiooni juhtimisel käib koolis hoogne sotsialistlik võistlus.

Noored, kui tunnete huvi elektri vastu, siis asuge õppima Väike-Maarja Maakutsekooli nr. 27.

Õppetöö meie koolis algab 15. novembril. Avalduste vastuvõtmine jätkub.

A. KAASIK,
direktori abi kultuurkasvatustöö alal

Toimetaja V. KÕRVE

Toimetis, Tallinn, Rataskaevu 10. Telef. 459-14, otsetelefon 428.
«Harju Elu» ilmub kolm korda nädalas. Üksiknumbri hind 2 kop.
Tellimusi võtavad vastu kõik sildasutused.

Teadmiseks lugejaile!

ERINEVALT EELMISTEST AASTATEST LÕPETATAKSE KÕIGI PERIOODILISTE VÄLJAANNETE, KAASA ARVATUD KA EESTI NSV-s ILMUVA AJALEHED JA AJAKIRJAD, TELLIMISTE VASTUVÕTMINE 1966. AASTAKS k. a. 25. NOVEMBRIL.

PÄRAST SEDA TÄHTAEGA AASTATELLIMUSI ENAM YASTU EI VÕETA.
RUTAKE TELLIMUSTE VORMISTAMISEGA!

Endist õpilast ja koolikaaslast
Viktor SEIKOT
mälestavad Kodasoo 8-kl. kooli 1963. a. lõpetajad ja klassijuhataja ning avaldavad kaastunnet lahkunumastele.

Kose-Risti teepiirkonna kollektiiv mälestab kurbusega töökaaslast
Vladimir JANSONIT
ning avaldab kaastunnet lahkunum abikaasale ja omastele.

Mälestame
Vladimir JANSONIT
ja avaldame sügavat kaastunnet lahkunum abikaasale.
Endised töökaaslased Kose-Risti saeveskist.

Tallinna Piimatoodete Kombinaadi Keila tsehhitöötajad ja ametliühingu tsehhikomitee mälestavad endist töökaaslast ning ametliühingu tsehhikomitee liiget
Artur VITSURIT
ja avaldavad kaastunnet lahkunum abikaasale.

Varalahkunud unustamatult kallist
Artur VITSURIT
leina sügavas kurbuses abikaasa.

Avaldame sügavat kaastunnet Paul Vasarloole abikaasa
Olga VASARLOO
sünd. 21. veebr. 1902
surn. 30. okt. 1965
surma puhul.
Kirovi-nimelise kalurikolhoosi Kakumäe brigaad. Arasaatmine 4. novembril kell 13 Ranna kalmistul.

Avaldame südamlitku kaastunnet töökaaslasele
Linda Ardvele
ABIKAASA
surma puhul.
Keila keskkooli õpetajate kollektiiv.

Keila keskkooli V-b klassi õpilased ja lastevanemad avaldavad sügavat kaastunnet klassijuhatajale Linda Ardvele
ABIKAASA
surma puhul.

Onnitleme Kolga kolhoosi farmijuhatajat
Ida KONTONIT
juubeli puhul.
Farmitöötajad.

Onnitleme
Ida KONTONIT
juubeli puhul.
Töökaaslased ja sõbrad.

Palju õnne Sulle,
Mai MEETUA,
36. sünnipäeva puhul!
Pojanaine lastega.

Linda Oskari t. **TOONVERK**, elukoht Harju rajoon, Risti külanõukogu, «Kungla» kolhoos, on algaatanud abielulahutuse oma mehe Ilmar Augusti p. **TOONVERGI** vastu, elukoht samas. Asi kuulub arutamisele Harju rajooni rahvakohtus. Rahvakohtunik: (allkirj)

Kehra Tseluloosi- ja Paberikombinaadi vabatahtliku tuletoorje komando liikmed avaldavad sügavat kaastunnet komando ülemale Arvi Martsepale
ISA
surma puhul.

Varalahkunud
Ahto ENDEMANNI
sünd. 17. sept. 1931
surn. 30. okt. 1964
mälestavad esimesel surma-aastapäeval omaksed.

Kolga kolhoosi kollektiiv mälestab surma läbi lahkunud ühismajandi liiget
Anete REINERIT
ja avaldab kaastunnet lahkunumastele.

